ދިވެހިބަހުގެ އެކެޑަމީ

މާލެ،

ދިވެހިރާއްޖެ.

بسم الله الرحمن الرحيم

މި ގަވާއިދާ ދުރު...

ހަދުޖު ފަނޑިޔާރު ޖިހާދުގެ ބަސްމީ ގަވާއިދާއި ފުޅުދުވުމާވެ. މި ކަމަށް ބަލާއި އަރާނި ހުސްބާރިތުވަނަ މާތް الله ސުބުހާނަހޫ ވަތައާލާއަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރުކުރަމެވެ. ހަދުޖު ފަނޑިޔާރުގެ މައްސަލަ އުސޫލުތައް އެންމެ ފުރަތަމަ ހެއްދެވީ 1 އޮކްޓޫބަރު 1986 ވަނަ އަހަރު، ދިވެހިބަހާއި ތާރީހަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުންނެވެ. އެއީ "ބަސްބަސް ފަނޑިޔާރު ޖިހާދު" މި ނަމުގައި އެ މަރުކަޒުގެ ބަސް ކޮމިޓީން ނިންމުމުންނެވެ. އެ އުސޫލު ވަނީ ޗާޕުކޮށް އިއުލާންކުރެވިފައެވެ. އޭގެ ފަހުން 24 އޮގަސްޓު 2005 ވަނަ އަހަރުގައި އެ އުސޫލު އިސްލާހުކުރެވުނުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ވެސް ވަނީ އެ މަރުކަޒުން ކުރެއްވިފައެވެ.

ލަފުޒު ވަކިކޮށް ލިޔުމުގެ މި ގަވާއިދަކީ، މީގެ ކުރިން ޤައުމީ މަރުކަޒުން ހެއްދެވި އުސޫލުގައި އެކި ފަހަރު މަތިން ކަނޑައަޅުއްވައިފައި ހުރި ކަންކަން އިތުރަށް ދިރާސާކުރުމަށް ފަހު ލަފުޒު ވަކިކޮށް ލިޔުމުގެ އައު ގަވާއިދެއް އެކަށައަޅުއްވުމަށް މި އެކަޑަމީން އެކުލަވައިލެއްވި ޚާއްޞަ ކޮމިޓީއަކުން ނިންމި ހަމަތަކުގެ މައްޗަށް މި އެކަޑަމީގެ ބަސް ކޮމިޓީން ދެއްވި ލަފާގެ މަތިން ފާސްކޮށް ނިންމި ގަވާއިދެވެ. އެހެންކަމުން، މި މަސައްކަތުގައި ބައިވެރިވި އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަމެވެ. ވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އިޚްލާސްތެރި ދެންނެވުމަކީ މި ގަވާއިދުގައި ހިމެނޭ ހަމަތަކާ އެއް ގޮތަށް ދިވެހިބަހުން ލިޔުމަށް ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ސަމާލުކަންދެއްވުމެވެ.

29 ޝަޢުބާން 1434

08 ޖުލައި 2013

އަޝްރަފް ޢަލީ
ދިވެހިބަހުގެ އެކެޑަމީގެ ރައީސް

ޖަމުޢު ވަކިކޮށް ލިޔުމުގެ ގަވާއިދު

ތަޢާރަފު

ދިވެހިބަހުން ލިޔުމުގައި ޖަމުޢުތައް ވަކިކޮށް ލިޔުމަކީ ޖުމުލައިގެ މާނަ ދޭހަވާން ފަސޭހަކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. އަދި މިއީ ލިޔުމުގައި ހުންނަ ލިޔުން ކިޔާން ފަސޭހަވާ ކަމެއް ވެސް މެއެވެ. ތިރީގައި މި ވަނީ ޖަމުޢުތައް ވަކިކޮށް ލިޔުމާ ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިބަހުގެ އެކަޑަމީން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ގަވާއިދެވެ.

1. ދިވެހިބަސް ބެހިފައިވާ މައިގަނޑު ބައިތަކުގެ ތެރެއިން އަކުރު ފިޔަވައި އެހެން ބައިތައް ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި ވެސް ވަކިން ލިޔުން.
   މިސާލު: ◆ ރީތި ލިޔުމަކީ ލޮލުގެ ޝިޢުރެކެވެ.

2. އަކުރުތަކުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ޖަމުޢުތަކާ ގުޅޭ އަކުރެއް ނަމަ ލިޔާނީ އެ އަކުރެއް ގުޅޭ ޖަމުޢަކާ ވަކި ނުކޮށެވެ.

- ދިވެހިބަހުގެ މައިގަނޑު ބައިތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އަކުރުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކިން ލިޔާނީ އެއްވެސް ހަރަކާތެއްގައި ޙަރުފާ ނުގުޅޭ އަކުރުތަކެވެ. ޙަރުފާ ގުޅުމުގެ ބޭނުންވާ ޙަރުފާ އަކުރެއް ގުޅާ އިރު، ކުރި ޙަރުފުގެ ފަހަތުން ބަދަލުއައުމާ އެކު ދެ ޙަރުފު އެއް ޙަރުފަކަށް ބަދަލުވެގެން ދިއުމަކަށެވެ.

މިސާލު: ◆ އޭނާ ވެސް ("ވެސް" މިއީ ގުޅޭ އަކުރެއް ނޫން)

◆ އޭނާއަށް ބަލައި ("އަށް" މިއީ ގުޅޭ އަކުރެއް)

◆ އޭނައާ އެކު ("އާ" މިއީ ގުޅޭ އަކުރެއް)

3. ގިނަކުރުމުގެ އަކުރުކަމުގައިވާ "ތައް"، "ގަން"، "ތަކަށް"، "އިން"، "ން" މި އަކުރުތައް ގިނަކޮށް ޙަރުފާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ފޮތްތައް ◆ ގަހަންތައް ◆ މޭޒުތައް

◆ އަހަރުގަން ◆ ކަންމަތިގަން ◆ ބައްޕަގަން

- ދޯނިފަހަރު
- ބޯޓުފަހަރު
- އޮޑިފަހަރު
- މައިން
- ވެރިން
- ސިފައިން
- މުދިމުން
- މުދައްރިސުން
- ކާތިބުން

4. ޖަމުޢެއް ބަނުކުރާކޮށް ލިޔާ އިރު އެ ދެ ޖަމުޢު ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

ހ. މިނަކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރާ ބަނުކުރާ

މިސާލު: ◆ ގަސްގަސް

◆ ރުއްރުއް

◆ އަޑުއަޑު

ށ. ޖަމުޢު ބަނުކުރާކޮށްފައި ހުންނަ ނަންއިމުރު

މިސާލު: ◆ ރީތިރީތި

◆ ރޯބިރޯބި

◆ ދިގުދިގު

ސ. ލަފުޒު ތަކުރާރުވެފައި ހުންނަ ކަންއިތުރު

މިސާލު: ◆ ބާރުބާރަށް ◆ އަވަސްއަވަހަށް ◆ ލަސްލަހުން

ށ. ފަހަތަށް "ހުން" މި އަކުރު އަންނަ ކަންއިތުރުތަކުގެ ތަކުރާރު

މިސާލު: ◆ ދުވަހުންދުވަހުން ◆ ނަހަރުންނަހަރުން

ބ. ނިމިނިމުންކަމުގެ ތަކުރާރު

މިސާލު: ◆ އިވިއިވި ◆ ކައިކައި

◆ ބުނެބުނެ ◆ ރޮއިރޮއި

5. ނަމެއް އެކަހެރި ކުރުމަށް ނަމުގެ ފަހަތަށް އިތުރުކުރާ "އެއް" މި އަކުރު ނަމާ ވަކި ނުކޮށް ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ގޮނޑި - ގޮނޑިއެއް

◆ މޭޒު - މޭޒެއް

◆ ފޮތް - ފޮތެއް

6. އިޝްތިޤާޤުގެ ނަން ކަމުގައިވާ "އެ"، "މި"، "ތި"، "ތިޔަ" ފަދަ ނަން ވަކިން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ އެ މީހާ

◆ ތި ފޮތް

◆ މި ފަހަރަ

7. "ހަމަބަސް" ލިޔާ އިރު ދެ ބަސްކޮޅު އެކުގައި ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ގޮތްއޮތްގޮތަށް ◆ ތޮރުއަރުއަރު

◆ އާދެއްޕާރެއް ◆ ބަލާބެލުމެއް

8. "އިދިބަސް" ލިޔާ އިރު ދެ ބަސްކޮޅު އެކުގައި ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ވަރުވާ ◆ އެވްސުރާ

◆ ހިނގާށުހިނގާ ◆ ހުރެނުހުރެ

9. ވެރިކަން ނުވަތަ އެއްބައިކަން <u>ނިސްބަތްކުރުމުގެ</u> އަކުރު ކަމުގައިވާ "ގެ" އާ ނިސްބަތްކުރާ
ލަފުޒާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ <u>ތޮޅުގެ</u> ގަނޑެއް ◆ <u>ހިތުގެ</u> ވިންދު
◆ <u>ދޫނީގެ</u> ފިޔަގަނޑު ◆ <u>ކަނޑުގެ</u> ތޮށިގަނޑު

10. ޖުމުލަ ފުރިހަމަކޮށްދޭ އަކުރު، "އެވެ" ފަދަ ކުރިއަށް އޮންނަ ލަފުޒާ ދުރު އަކުރުތައް
އެ ލަފުޒާގާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ <u>އަންނާނެއެވެ.</u> ◆ <u>ހުންނާނެއެވެ.</u>
◆ <u>ކުރެކެވެ.</u> ◆ <u>ދޮންބެވެ.</u>

11. "އަށް" ފަދަ ކުރިއަށް އޮންނަ ލަފުޒާ ދުރު އަކުރުތައް އެ ލަފުޒާގާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ <u>ބަދިގެއަށް</u> ◆ <u>ގެއަށް</u> ◆ <u>ކޮޓަރިއަށް</u>
◆ <u>ބާރަށް</u> ◆ <u>ދޯންޏަށް</u> ◆ <u>އިތުރަށް</u>

12. ކަންއިތުރު ހެދުމަށް ބަކަރި އިތުރުކޮށްފާ "މުން"، "ގެން"، "ފަހި" މި އަކުރުތަކަށް ކަމާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު:
- ބަހަމުން
- ދުވަމުން
- ނަގައިގެން
- ގޮވައިގެން
- ހިނގައިފައި
- ދުވެފައި

13. "އިން"، "އަކީ"، "އަކު" ފަދަ އަކުރުތަކަށް އާދޭ ކުރީގައި އޮންނަ ޖުމުލަ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު:
- ގެއިން
- ރަށުން
- ދުރުން
- އޭނާއަކީ،
- އެ ގެއަކީ
- ބޮޑަހަކީ
- މިހަކު
- ފަހަރަކު
- އަދަކު މާދަމާއަކު

14. ނަފީގެ އަކުރުތަކެއް ނަފީ ކުރެވޭ ލަފުޒާ ވަކި ނުކޮށް ލިޔުން.

މިސާލު:
- ރަނގަޅު - ނުރަނގަޅު
- ނަސީބު - ބަދުނަސީބު
- ކާމިޔާބު - ނާކާމިޔާބު
- އިންސާފު - ބޭއިންސާފު
- ދުވުން - ނުދުވުން
- ހަދާނެ - ނަހަދާނެ
- ބާއްޖަ - އަބާއްޖަ
- މުސްލިމުން - ޣައިރުމުސްލިމުން
- އިންސާނީ - ޣާއިންސާނީ
- ކެއުން - ނުކެއުން
- ކެވުން - ނުކެވުން

15. ސުވާލުގެ އަކުރުތަކެއް ކަމުގައިވާ "ތަ"، "ތޯ"، "ހޭ"، މި އަކުރުތަކެއް އޭގެ ކުރިއަށް އަންނަ ލަފުޒާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު:
- ކިހިނެއްތަ؟
- ކާކުހޭ؟
- ކިހިނެއްތޯ؟
- އަންނާނަހޭ؟

16. އާނު ބަސް ބުނުމުގެ ގޮތުންކަމުގައި ބަސް ގަދަކަށްވުމުގެ ގޮތުން ބޭނުން ކުރާ "ދޯ"، "އެތަ"، "ތާ"، ފަދަ އަކުރުތައް އާދޭ ކުރިއަށް އަންނަ ޖުމްލަ ވަކިން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ އަންނާނަން ދޯ؟

◆ އެހެން ބުނިން އެތަ؟

◆ މަ ބުނިން ތާ!

17. ހ. އަކުރު ލިޔާ އިރު އަކުރު ކުޑަކޮށް ނަމަ ވަކިން އަކުރު ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ދެ ކުދިން ◆ ތިން ކުދިން ◆ ފަސް މީހުން.

ށ. ހިސާބު އަކުރު ލިޔާ އިރު ލިޔާނީ ކޮންމެ އަކުރެއް ވަކިންނެވެ.

މިސާލު: ◆ ފަސް ސަތޭކަ

◆ ހަތަރު ހާސް

◆ އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހަ ހާސް ހަތަރު ސަތޭކަ އަށްޑިހަ ފަސް ރުފިޔާ.

ނ. ވަނަ ބަޔާންކުރާ އަދަދު ލިޔާ އިރު އަދަދުގެ ވަނައާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ އެއްވަނަ ◆ ފަސްވަނަ ◆ ދިހަވަނަ ◆ ބާރަވަނަ ◆ ސަތޭކަވަނަ

18. އެންމެ މާތް ދަރަޖައިގެ ގޮތަށް ނަން ބޭނުންކުރާ އިރު ބޭނުން ކުރާ "ފުޅު"، "ކޮޅު"
"ފޮދު"، އެ ނަމާ ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ވިސްނުންފުޅު ◆ ދޫފުޅު
◆ ގަމީސްކޮޅު ◆ ސައިފޮދު

19. މިންވަރެއް ހާމަކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ "ކޮޅު"، "ފޮދު" "ގަނޑު" އޭގެ ކުރިއަށް އަންނަ ނަމާ
ގުޅުވައިގެން ލިޔުން.

މިސާލު: ◆ ފެންފޮދު ◆ ބަސްކޮޅު ◆ ހިލަގަނޑު

1 ޖުލައި 2013